

Innspill til St.meld om marint vern

Greenpeace Norge takker for muligheten til å komme med innspill til stortingsmeldingen om marint vern. Norge er en havnasjon. Nå som havet trues av klimaendringer, fiske, arealinngrep, oljeutvinning, havforsuring, samt forurensning fra plast og andre kilder, er det på høy tid at Norge står opp for å beskytte det.

Siden målet om å verne 10 prosent av havet innen 2020 ble satt, har innsatsen for å oppnå det nærmest stått til stryk. Norge er langt unna å innfri målet innenfor territorialfarvannet. I de resterende havområdene i norsk økonomisk sone finnes det ingen hjemmel til å opprette tverrsektorielle marine verneområder. Forskningsmiljøene peker på marint vern som det mest effektive forvaltningsverktøyet for å beskytte havet mot de truslene det står ovenfor. Forskere er enige om at vi innen 2030 må verne minimum 30 prosent av havet for å sikre sunne, levedyktige hav.

Vi er glade for at Norge har uttrykt støtte til et globalt mål om 30 prosent marint vern, men samtidig skuffet over at Norge foreløpig ikke har satt et nasjonalt mål om 30 prosent marint vern. Det er stikk i strid med en rekke andre land og institusjoner. Et britisk initiativ med mål om å verne 30 prosent av verdens havområder har så langt fått oppslutning fra 30 land, men Norge glimrer foreløpig med sitt fravær.

For å ta truslene mot havet på alvor må den nye stortingsmeldingen inneholde:

- Et mål om å verne 30 prosent av norske havområder, altså Norges eksklusive, økonomiske sone (EEZ).
- En nasjonal plan for hvilke norske havområder som skal vernes framover, basert på en målsetning om å verne minst 30 prosent av havområdene i Norges eksklusive, økonomiske sone (EEZ) innen 2030.
- En utvidelse av Naturmangfoldloven, som gir hjemmel til å opprette marine verneområder som regulerer all industriell virksomhet til havs, også utenfor territorialgrensen på 12 nautiske mil.
- Et krav om et minimum ti år langt moratorium på gruvedrift på havbunnen, til vi har mer kunnskap om bunnøkosystemene i havet og truslene gruvedrift representerer overfor disse.
- Vern mot oljeindustrien i den sårbare iskantsonen, og en buffer rundt andre områder identifisert som svært verdifulle områder (SVOer).

GREENPEACE

- En plan for å systematisere data om sårbare havområder, slik at det blir lettere å identifisere de mest verneverdige havområdene.
- En forpliktelse til å jobbe for at konvensjonen for biologisk mangfold setter som mål å verne 30 prosent av havet innen 2030, i tråd med forskernes anbefaling.
- En forpliktelse til å jobbe for at den globale havavtalen som FN nå forhandler om gjør det lettere å verne havområder i internasjonalt farvann.

Dette er et minimum av hva vi kan forvente av en viktig havnasjon som Norge, i en tid hvor verden står midt i en klimakrise og en naturmangfoldskrise. FNs naturpanel anslår at hver tredje art av marine pattedyr er utrydningstruet, og opptil nitti prosent av verdens fiskebestander er overfisket eller fisket til grensen for hva som er bærekraftig. Naturpanelet trekker frem klimaendringer og overfiske som de to største truslene mot livet i havet. Om vi ikke tar grep nå, risikerer vi at livsgrunnlaget i havet kollapser. Det vil, i tillegg til å være en økologisk katastrofe, ha enorme konsekvenser for menneskeheten. Over 3 milliarder mennesker har havet som viktigste kilde til protein, og for lokalsamfunnene i kyst-Norge utgjør havet grunnsteinen for. Dessuten tar havet opp enorme mengder klimagasser, noe som gjør at kloden ikke allerede er flere grader varmere enn den ellers ville vært .

Et dødt hav vil også gjøre en blå økonomi, som Norge snakker så varmt om, umulig. Det haster derfor å treffe effektive tiltak. Opprettelsen av marine verneområder, med strenge vernebestemmelser, er noe av det mest effektive vi kan gjøre for å sikre et levende, produktivt hav framover. I tillegg må Norge gå foran i kampen mot klimakrisa ved å stanse tildelingen av nye oljelisenser. Norge bidrar gjennom vår olje- og gasseksport uforholdsmessig mye til den globale oppvarmingen som truer livet i havet.

Fiskerinæringa har uttalt seg støttende til mer marint vern. Fiskebåt, havfiskeflåten organisasjon, inngikk i 2016 en frivillig verneavtale med Greenpeace i områder rundt Svalbard. Dette har nå blitt en egen forskrift. I fjor sommer stadfestet også Fiskebåt at de ikke så noen store problemer med å verne 30 prosent av havet, ettersom dette vil gi bedre oppvekst- og produksjonsforhold for de fiskeartene de ønsker å kunne høste av i lang tid framover, og siden 30 prosent vern fortsatt gir muligheter til å høste bærekraftig i enorme havområder. Også Aker Biomarine har, sammen med majoriteten av krillfiskeflåten, inngått en frivillig verneavtale om havområder rundt Antarktishalvøya.